

17.06.2026

Avalik pöördumine Keskkonnaametile ja Kliimaministeeriumile: pesitsusrahu jõustamine on puudulik, süsteem lubab ebaseaduslikult hävitada kümneid tuhandeid linnupesi aastas

Lugupeetud Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi esindajad

Pöördume teie poole tõsise murega selle pärast, kuidas rakendatakse Eestis 2026. aasta pesitsusperioodil lindude kaitset.

Praegune [järelvalve süsteem](#) jaotab metsad vanuse ja kasvukohatüüpide põhjal „punasteks“ ja „kollasteks“, kus „punaste“ metsade eeldatav lindude asustustihedus on üle kuue paari hektarile, „kollastes“ aga alla kuue. Keskmine metsalindude asustustihedus on Eestis 3,5 paari hektaril, mis tähendab, et ka „kollased“ metsad võivad olla keskmisest oluliselt linnurikkamad.

„Punastes“ metsades peatab Keskkonnaamet pesitsusajal raied, „kollastes“ metsades on raie lubatud seni, kuni keegi ei ole mõne linnu kindlat pesitsemist tõestanud. Keskkonnaamet eeldab seejuures, et pesa leiab võõral kinnistul, töötava harvesteri müra saatel raieist teatanud inimene ise. Kui pesa ei leita, siis Keskkonnaamet kohale reeglina ei tule. Isegi kui „kollases“ metsas mõni pesa leitakse, kehtestatakse raiekeeld üksnes 50 m raadiusele pesapuust, mitte kogu raialale. „Kollases“ metsas leidmata pesad hävitatakse raiega.

Selline lähenemine jätab suure osa metsalindudest raietööde eest kaitseta ning on vastuolus nii looduskaitseaduse mõtte kui ka lindude pesitsusbioloogiaga. See tähendab, et Keskkonnaamet eeldab osades metsades lindude kindlat pesitsemist, teistes mitte. Ometi on teadusuuringud näidanud, et „kollaste“ metsade hulka on arvatud metsad, kus pesitsustihedused võivad olla praktiliselt samaväärsed punaste metsadega. Samuti on teada, et kõikides Eesti metsakasvukohatüüpides pesitseb vähemalt 1 paar lindusid hektaril. Tekib küsimus, miks pesitsusaegset raie lubada, kui on teada, et sellega kaasneb seaduse rikkumine.

Looduskaitseaduse keeld lindude pesi hävitada kaitseb kõiki linde ning ei anna luba mingi hulga pesade hävitamiseks või mingi arvu linnupoegade hukkumiseks. Lindude, nende munade ja pesade hävitamise keeld kehtib sõltumatult sellest, kas tegemist on haruldase või tavalise liigiga või kas ühel hektaril pesitseb kümme, kuus, kolm või üks linnupaari.

Süsteem, kus osades metsadest tuleb raie peatamiseks linnupesad üles leida, on ebaõiglane ning rajaneb ebarealistlikel ootustel. Linnupesade üles leidmine metsas on väga keeruline ka kogenud ornitoloogile. Paljud pesad on varjatud, asuvad kõrgel puuvõras, põõsastes, risuhunnikutes või maapinnal taimeistiku sees. Pesitsusaegse raie avastajal puudub enamasti

oskus lindude pesitsust tõendada ja sellise kohustuse seadmine on ebarealistlik. Pealegi võib pesade otsimine ise linde häirida või panna ohtu otsija.

Lihtne tõenäosusarvutus näitab, miks „kollaseid“ metsi ei saa pidada linnuvabadeks. Eesti metsades pesitseb keskmiselt 3,5 linnupaari hektari kohta, mis tähendab, et vähemalt ühe pesa esinemise tõenäosus ühel hektaril on ligikaudu 97%. See tähendab, et ka nn madalama pesitsustihedusega metsades on pesad väga suure tõenäosusega olemas.

Riigikohtu 19. jaanuari 2026. aasta [lahendis](#) pesitsusrahu teemal rõhutas Riigikohus, et looduskaitseseadusest tulenevad keelud kehtivad vahetult igaühele, sealhulgas metsa majandajale. Samuti rõhutas kohus, et Keskkonnaamet ei pea raiekeelu jõustamiseks metsas linde ega pesi kokku lugema. Metsa tüüp, vanus ja muud objektiivsed asjaolud võivad olla piisavad, et eeldada lindude pesitsemist ja vajadust raiet piirata.

On ilmselge, et kui linnud sobivas elupaigas pesitsusajal laulavad, tuleb eeldada nende pesitsemist ja ettevaatuspõhimõttele tuginevalt mitte nende elupaika sel örnal ajal raiuda. Kui metsa raiutakse linnulaulu saatel, on see pesitsusrahu julm ja tahtlik rikkumine.

Praegune praktika on seega kokkuvõttes õigusvastane, koheldes erinevates metsades pesitsevaid linde erinevalt ning minnes vastuollu nii looduskaitseseaduse mõtte kui ka Riigikohtu otsusega. Eriti murettekitav on see, et Keskkonnaamet on andnud metsaomanikele ja raietööde tegijatele oma asustustiheduse matriksi ja pesitsusrahu kontrolli juhiseiga mõista, et ligi poolel metsamaast on pesitsusaegne raie sisuliselt lubatud.

Teeme Keskkonnaametile ja Kliimaministeeriumile järgmised ettepanekud:

1. Kehtestada looduskaitseseaduses selge kuupäevaline raierahu (15.04–15.07 üle kogu riigi, kaitsealadel 15.03–31.08).

Kliimaministeeriumi kohustus on algtada looduskaitseseaduse muutmine nii, et lindude pesitsuse kõrgperioodil kehtiks metsades selge kuupäevaline raierahu. See annaks üheselt arusaadava reegli metsaomanikele, raiujatele, järelevalveasutustele ja avalikkusele. Pesitsusperioodi kõige tundlikumal ajal ei saa lindude kaitse sõltuda sellest, kas konkreetne pesa suudetakse enne raiet või raie käigus üles leida.

2. Lisada raieteatistele selged pesitsusperioodi piirangud.

Kuni seadusemuudatuse jõustumiseni on Keskkonnaameti kohustus kasutada olemasolevaid võimalusi ja lisada raieteatistele selged kuupäevalised tingimused, mis välistavad pesitsuse kõrgperioodil raied, millega kaasneb suur oht lindude hukkumiseks või pesade hävitamiseks. Kui amet saab „punastes“ metsades raie peatada ilma pesi otsimata, on tal võimalik panna ka rikkumist ennetav keeld raieteatisele.

3. Suunata järelevalve eelkõige „kollastesse“ metsadesse.

Kuni seadusemuudatuse jõustumiseni ja n-ö foorisüsteemi ära lõpetamiseni tuleb piiratud järelevalve ressursid suunata eeskätt „kollastesse“ metsadesse, sest „punastes“ metsades raied pesitsusperioodil niikuinii peatatakse. Just „kollastes“ metsades on pesitsevad linnud praeguse süsteemi järgi kõige nõrgemini kaitstud ja need metsad vajavad rohkem, mitte vähem tähelepanu.

4. Lõpetada loodusteadustega vastuolus praktika, mis eeldab, et linnud pesitsevad ainult siis kui inimene on pesa üles leidnud.

Kuni seadusemuudatuse ja raieteatiste piirangute jõustumiseni tuleb Keskkonnaametil muuta järelevalvejuhiseid nii, et raiete peatamine ei sõltuks ainult kindla pesitsuse tuvastamisest. Pesa leidmata jäämine ei tõenda, et pesitsemist ei toimu. Metsa sobivus pesitsuspaigana, raie aeg ja eeldatav raietöödega tekitatav kahju on piisavad põhjused, et raie koheselt peatada.

Pesitsusrahu ei ole soovitus ega viisakas palve. See on seadusega ettenähtud ning vajalik kaitsemeede ajal, mil linnud on kõige haavatavamad. Kui raiet lubatakse seni, kuni pesa pole leitud, siis ei kaitsta tegelikult pesi, mis on olemas, vaid ainult neid pesi, mis inimesele juhuslikult silma jäävad.

Kutsume Keskkonnaametit ja Kliimaministeeriumi üles lõpetama ebaseadusliku praktika tolereerimise, mis jätab suure osa pesitsevatest metsalindudest sisulise kaitseta, ning liikuma viivitamata selge, kuupäevalise ja kõigis metsades arusaadavalt rakendatava pesitsusrahu kehtestamise suunas.

Pöördumise esitajad:

Eesti Ornitoloogiaühing
Eestimaa Looduse Fond
Päästame Eesti Metsad MTÜ
MTÜ Eesti Roheline Liikumine
Pärandkoosluste Kaitse Ühing
Eesti Metsa Abiks MTÜ
Fridays for Future Eesti